

Εφετείο Πειραιώς: 907/94
Πηγή: Δ.Ε.Ν 51/95, σελ. 994

Φαρμακευτικές επιχ/σεις - Καταγγελία και άρθρο 28 ΑΚ - Τεχνικός ασφαλείας που ασκεί και άλλα καθήκοντα. Η διάταξη του άρθρου 27 Ν. 1316/83 έχει ως σκοπό τη στελέχωση των νευραλγικών για το κοινό θέσεων των φαρμακευτικών επιχ/σεων με άτομα που διαθέτουν τα απαραίτητα προσόντα. Επιβάλλεται από το νόμο ο έλεγχος του διορισμού και της αντικαταστάσεώς τους από το ΔΣ του Ε.Ο.Φ. Για την απόλυση δεν απαιτείται απόφαση του ΔΣ. - Το δικαίωμα της καταγγελίας υπόκειται «τους περιορισμούς του άρθρου 281 ΑΚ. - Πότε υπάρχει υπέρβαση των ορίων άρθρου 281 ΑΚ. - Δεν θεωρείται καταχρηστική η απόλυση όταν γίνεται για οικονομοτεχνικούς λόγους ή λόγω πλημμελούς ασκήσεως ή μη εκπληρώσεως των συμβατικών υποχρεώσεων του μισθωτού. Και όταν η καταγγελία γίνεται επειδή εξέλιπε το πνεύμα συνεργασίας εξ αιτίας του εργαζομένου. - Η σχέση του τεχνικού ασφαλείας ομοιάζει προς τη σχέση εξαρτημένης εργασίας. - Η απόλυσή του πρέπει να είναι «αιτιολογημένη». Ζήτημα αν το αιτιολογημένο της καταγγελίας αφορά και άλλη σχέση εξαρτημένης εργασίας, από την οποία επίσης παρέχει υπηρεσίες ο τεχνικός ασφαλείας. - Κρίση ότι το κύρος της καταγγελίας θα κριθεί ξεχωριστά για κάθε είδος παρεχομένης εργασίας. Ο εργοδότης δύναται να καταγγείλει είτε τη σύμβαση εργασίας ως τεχνικού ασφαλείας είτε τη σύμβαση για τα άλλα καθήκοντα, τηρώντας κατά περίπτωση τις προβλεπόμενες για την καταγγελία σχετικές διατάξεις.

Εισηγητής: ΕΛ. ΣΠΗΛΙΩΤΗ
Δικηγόροι: Λέων. Αυδής - Χριστοφ. Λιοντάκης

Κατά την διάταξη του άρθρου 27 του Ν. 1316/83 οι υπεύθυνοι παραγωγής και οι υπεύθυνοι ποιοτικού ελέγχου των φαρμακευτικών εργοστασίων «διορίζονται και αντικαθίσταται» με απόφαση του ΔΣ του Ε.Ο.Φ. κατά την διαδικασία και με τις προϋποθέσεις του άρθρου 29 παραγρ. 1 - 2 του Ν. 5607/32. Η διάταξη αυτή έχει σκοπό τη στελέχωση των νευραλγικών για το κοινό θέσεων των φαρμακευτικών επιχειρήσεων από άτομα που διαθέτουν τα απαραίτητα για αυτές προσόντα και τη διασφάλιση της καταλληλότητάς τους για τη διεκπεραίωση του έργου που τους ανατίθεται. Η στελέχωση δε από τα πρόσωπα αυτά, τα οποία για την άσκηση των καθηκόντων τους απαιτείται να έχουν τα αναφερόμενα στον ίδιο το νόμο προσόντα, επιτυγχάνεται με το να ελέγχεται ο διορισμός και η αντικατάστασή τους από το ΔΣ του Ε.Ο.Φ. Η απόλυση όμως των εν λόγω υπευθύνων που είναι δικαίωμα του κάθε εργοδότη ευρίσκεται εκτός της σφαίρας των επιδιώξεων αυτών του νομοθέτη και πράγμα αδιάφορο γι' αυτόν, αφού με την απόλυση τους παύει η στελέχωση της επίμαχης νευραλγικής θέσεως της επιχειρήσεως. Εάν το ζήτημα της απολύσεως του ήδη διορισμένου μισθωτού, ενδιέφερε τον νομοθέτη, όπως ενδιαφέρει ο διορισμός και η αντικατάστασή του, για τους λόγους που προαναφέρθηκαν, αυτός (νομοθέτης) θα είχε προνοήσει ότι και η απόλυση των συγκεκριμένων «υπευθύνων», υποβάλλεται στην ίδια διαδικασία. Έτσι το θέμα της απολύσεως των ως άνω «υπευθύνων» κείται πέρα από τον σκοπό που επιδιώκει ο συγκεκριμένος αυτός νόμος, και επομένως η απόλυση τούτων «υπευθύνων» γίνεται χωρίς να απαιτείται απόφαση του ΔΣ του Ε.Ο.Φ.

Η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας αορίστου χρόνου, η οποία έχει τον χαρακτήρα της μονομερούς αναιτιώδους δικαιοπραξίας, είναι ελεύθερη και χωρεί οποτεδήποτε, εκτός αν περιορίζεται από την ατομική σύμβαση εργασίας ή από διάταξη νόμου. Το δικαίωμα όμως αυτό του εργοδότη να απολύει τους μισθωτούς του δεν είναι απεριόριστο αλλά υπόκειται, όπως και κάθε άλλο δικαίωμα, στους περιορισμούς του άρθρου 281 ΑΚ, πρέπει δηλαδή να μην υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη, τα χρηστά ήθη και ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος. Η προφανής υπέρβαση των ανωτέρω ορίων έχει ως αποτέλεσμα, σύμφωνα με τα άρθρα 174 και 178 ΑΚ, την ακυρότητα της γενομένης απολύσεως, οπότε ο εργοδότης περιέρχεται σε υπερημερία και υποχρεούται να καταβάλλει στο μισθωτό μισθούς υπερημερίας. Τέτοια υπέρβαση υπάρχει όταν κίνητρο για την απόλυση υπήρξε όχι η ρύθμιση υπηρεσιακής ανάγκης, ή η θεραπεία αναγκών της επιχειρήσεως αλλά η ικανοποίηση από τον εργοδότη αισθήματος εκδικήσεως και πάθους που

είχε κατά του μισθωτού για λόγους που είναι άσχετοι με την εκτέλεση της συμβάσεως εργασίας και γενικά όταν η απόλυση δεν δικαιολογείται από το καλώς εννοούμενο επαγγελματικό συμφέρον του εργοδότη ή από άλλες αντισυμβατικές ενέργειες του εργαζομένου από τις οποίες τυχόν επηρεάζεται ο κανονικός ρυθμός της εργασίας (ΑΠ 781/84). Αντίθετα δεν θεωρείται καταχρηστική η απόλυση όταν γίνεται για οικονομοτεχνικούς λόγους ή για λόγους πλημμελούς ασκήσεως των καθηκόντων του μισθωτού, ή λόγω μη εκπληρώσεως των συμβατικών του υποχρεώσεων, καθώς επίσης και όταν η καταγγελία γίνεται γιατί εξέλιπε το πνεύμα συνεργασίας με τον εργαζόμενο εξ αιτίας της δημιουργηθείσης μεταξύ τους, από υπαιτιότητα του τελευταίου, σοβαρής οξυτήτος από την οποία αποκλείεται η ομαλή λειτουργία της συμβάσεως εργασίας (ΑΠ 653/83 ΕΕΔ 43 65, Εφ. Αθ. 2054/92 Ελ. Δικ. 34 191).

Εξ άλλου με τον Ν. 1568/85 «περί υγιεινής και ασφαλείας των εργαζομένων» εθεσπίσθη και ο θεσμός του τεχνικού ασφαλείας, του οργάνου δηλαδή εκείνου, που συνδεόμενο με την, υποχρεούμενη να προσλάβει τέτοιο πρόσωπο, βιομηχανική επιχείρηση με σύμβαση εργασίας, έχει καθήκον να παρεμβαίνει συμβουλευτικά στον εργοδότη κάνοντάς του υποδείξεις και παρέχοντας του συμβουλές προς διασφάλιση όρων και συνθηκών ασφαλείας στους απασχολούμενους στην επιχείρηση μισθωτούς, επιβλέποντας παράλληλα κάθε τι που σχετίζεται με την ασφαλή παραμονή και διεξαγωγή της εργασίας αυτών (βλ. άρθρα 6 και 7 Ν. 1568/85). Ως προς τη φύση της εργασίας αυτής και το νομικό χαρακτηρισμό της ως εξαρτημένης ή όχι, δεν ορίζεται ρητώς στον ανωτέρω νόμο. Πλην όμως από το γεγονός ότι γίνεται σ' αυτόν χρήση των όρων «πρόσληψη», «απόλυση», «απασχόληση», εμμέσως πλην σαφώς προκύπτει ότι η ανωτέρω συναπτόμενη σχέση προσιδιάζει στη μορφή της εξαρτημένης εργασίας με τις ιδιομορφίες και ιδιαιτερότητες που επιβάλλει στη σχέση αυτή ο ανωτέρω νόμος. Ειδικότερες αναγκαστικά επιβαλλόμενες ρυθμίσεις στην ανωτέρω σχέση προβλέπουν έγγραφη κατάρτισή της και κοινοποίηση αντιγράφου της στην επιθεώρηση εργασίας (άρθρο 4 παραγρ. 5), υπαγωγή του τεχνικού ασφαλείας απευθείας στη διοίκηση της επιχειρήσεως (άρθρο 5 παραγρ. 4), ειδικότερη περιγραφή των ασκουμένων καθηκόντων και υποχρεώσεων (άρθρα 6, 7) κλπ. Ακόμη και ο χρόνος απασχολήσεώς του κατά μήνα καθορίζεται εκ του νόμου κατά κατηγορίες επιχειρήσεων (ΠΔ 294/88). Τέλος ειδικότερη ιδιορρυθμία της εργασιακής αυτής σχέσεως αποτελεί και το γεγονός ότι η απόλυση του τεχνικού ασφαλείας πρέπει να είναι «αιτιολογημένη», τυχόν δε διαφωνία του με τον εργοδότη, για θέματα της αρμοδιότητός του, δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο καταγγελίας της συμβάσεώς του (άρθρο 7 παραγρ. 4). Ζήτημα όμως δημιουργείται με την απόλυση του τεχνικού ασφαλείας στην περίπτωση που αυτός παράλληλα με τα ανωτέρω καθήκοντά του ασκεί και «άλλα καθήκοντα» που ενδεχομένως «να του έχει αναθέσει» ο εργοδότης του, βάσει του άρθρου 7 παραγρ. 3 του ανωτέρω ΠΔ. Κατ' αρχήν θα πρέπει να διευκρινισθεί τι εννοείται από τον νόμο με τον όρο «άλλα καθήκοντα». Είναι προφανές ότι με αυτόν εννοείται η άσκηση εκ μέρους του τεχνικού ασφαλείας καθηκόντων πέραν των ρητώς περιγραφόμενων υπό του νόμου, ως αναγομένων στις υποχρεώσεις του και αρμοδιότητές του ως τεχνικού ασφαλείας. Δηλαδή τα πρόσθετα αυτά καθήκοντα να ασκούνται πέρα και έξω από την ειδικώς υπό του νόμου καθοριζόμενη και περιγραφόμενη κατά τα κύρια σημεία λειτουργίας της σύμβασής του ως τεχνικού ασφαλείας. Το θέμα έχει ενδιαφέρον, εάν τα «άλλα καθήκοντα» του τεχνικού ασφαλείας, συνιστούν και αυτά εξαρτημένη εργασία και μάλιστα αορίστου χρόνου. Και το ενδιαφέρον έγκειται στο εάν το αιτιολογημένο ή μη της καταγγελίας της ανωτέρω εργασιακής σχέσεως πρέπει ή όχι να καταλαμβάνει αμφοτέρως τις σχέσεις, ή μόνη την του τεχνικού ασφαλείας. Η άποψη ότι πρέπει να αναζητείται το στοιχείο της κύριας επαγγελματικής απασχολήσεως, προκειμένου να κριθεί ποιες είναι οι αρμόζουσες να εφαρμοσθούν σχετικές διατάξεις, δεν μπορεί να εφαρμοσθεί στην προκειμένη περίπτωση, αφού τυχόν αποδοχή αυτής της εκδοχής θα μπορούσε να οδηγήσει σε καταστρατήγηση της διάταξης που προβλέπει «αιτιολογημένη» καταγγελία της συμβάσεως του τεχνικού ασφαλείας, όταν τα σχετικά καθήκοντα αυτού υπολείπονται κατά χρόνο και σπουδαιότητα σε σύγκριση με τα «άλλα καθήκοντα», που δυνατόν να έχει συμφωνήσει να ασκεί στην αυτή επιχείρηση.

Κατά συνέπεια δεν είναι δυνατόν να παρακαμφθεί η υποχρέωση αιτιολογημένης καταγγελίας στις περιπτώσεις αυτές. Αλλά και η διαμετρικά αντίθετη άποψη, ότι δηλαδή στις περιπτώσεις

αυτές «κατ' ανάγκη» το αιτιολογημένο της εν λόγω καταγγελίας θα πρέπει να επεκτείνεται σε ολόκληρη την εργασιακή σχέση, διότι έτσι εξασφαλίζεται η ανεξαρτησία του τεχνικού ασφαλείας και είναι αναγκαία πολύ περισσότερο όταν ο μισθωτός έχει άλλα κύρια καθήκοντα, και επομένως ο εργοδότης έχει περισσότερες δυνατότητες να επικαλεσθεί προσχηματικές αιτίες καταγγελίας, δεν μπορεί να γίνει δεκτή, αφ' ενός γιατί οδηγεί σε δεσμεύσεις του εργοδότη, που σαφώς δεν ηθέλησε ο νομοθέτης και αφ' ετέρου διότι η διασφάλιση του τεχνικού ασφαλείας από «προσχηματικές αιτίες» καταγγελίας της συμβάσεώς του επιτυγχάνεται επαρκώς βάσει της διατάξεως του άρθρου 281 ΑΚ, η οποία πράγματι στο εργατικό δίκαιο και ευρέως εφαρμόζεται και επαρκώς διασφαλίζει τα συμφέροντα των εργαζομένων. Έτσι λοιπόν το Δικαστήριο άγεται στην κρίση ότι στις ανωτέρω περιπτώσεις του τεχνικού ασφαλείας, όπου αυτός εκτός από τα κύρια καθήκοντά του ασκεί παραλλήλως και τα καθήκοντα του τεχνικού ασφαλείας, το θέμα της εγκυρότητας της καταγγελίας της σχετικής συμβάσεως θα κριθεί κατ' αρχήν ξεχωριστά για κάθε είδος παρεχομένης εργασίας και ο εργοδότης μπορεί κατά περίπτωση να καταγγείλει είτε τη σύμβαση για την εργασία του μισθωτού του ως τεχνικού ασφαλείας, είτε τη σύμβαση για τα άλλα καθήκοντά του, είτε για αμφότερες, τηρώντας κατά περίπτωση τις προβλεπόμενες σχετικές διατάξεις για την καταγγελία.